

SURVIVAL

News

2002

SURVIVAL KILTA ry

Tapahtumakalenteri 2003

viikko 13 talviharjoitus

lisätietoja Pekka Tuominen ja Petri Heinonen

maaliskuu 2003

Survival Tiedote/News ilmestyy

16-18.05.2003 kevätkokous

Hämeenlinna, lisätietoja Petri Heinonen

toukokuu 2003

Survival Tiedote/News ilmestyy

19-27.07.2003 UT-kurssi

lisätietoja Vesa Liukkonen puh. 040 160989,
vesa.liukkonen@elamysideat.com

syyskuu 2003

Survival Tiedote/News ilmestyy

viikko 37

? jäätikkökurssi ?

07-09.11.2003 syyskokous

Tampere, lisätietoja Tero Ahtee

marraskuu 2003

? meripelastuskurssi ?
lisätietoja Mika Kalakoski

marraskuu 2003

Survival Tiedote/News ilmestyy

VOUDIN MYLVÄHDYS

Tervehdys Kiltakansa!

Taas vuosi mennä hujautti. Voudille jakso oli yksi kiireisimmistä miesmuistiin. Saipa taas olla rekena, jos kelkkanakin. Vaikka Mikkelin kevätkokouksessa uhosinkin, että saapi olla viimeinen voutivuosi, niin tässä sitä kuitenkin vielä mylvitään. Jostain sitten aikaa repesi vähän Kiltatouhuihinkin.

Jos kohta talviharjoitus / koulutuksen kehittäminen jäivätkin tekemättä, niin jotain sentään saatiin aikaiseksi.

Kilta osallistui Erämessuille Riihimäellä, joskin vetovastuun vaihtaminen tiukalla aikataululla aikaansaai pieniä vaikeuksia, lähinnä päivystysvuoroissa ja muissa järjestelyissä. Hyvä kuitenkin, että osasto saatiin pystyyn ja kiltatietoutta maailmalle. Kiitos Vesa, Tensu ja Mika!

12 uutta kiltalaista koulutettiin UT-kursilla Kiviapajalla ja Puumalan-Sulkavan saloilla. Kurssilla kokeiltiin hyvällä menestyksellä mm. uutta ryhmäjakojärjestelyä: 3 hengen ryhmät, jotka vaihdetaan kerran vuorokaudessa. Uusi ryhmäjakotehtiin päivittäin pääasiassa "pärstäkertoimen" mukaan, eli aina huonokuntoisin ja paras samaan ryhmään. Kaikki kurssin käyneet tietävät, kuinka henkinen ja fyysinen kantti vaihtelevat päivittäin ketoosin asteen, veren sokerin jne. mukaan. Ryhmäjaon jatkuva muuttaminen tuo myös uudenlaista lisäarvoa kurssille: kaikki tutustuvat perinpohjaisesti toisiinsa. Varmasti tullaan jatkossa tätä asiaa kokeilemaan lisää!

Tuomisen Pekka järjesti syksyllä pienimuotoisen, mutta onnistuneen tuluskurssin pajallaan Keiteleessä ja syyskokous pidettiin Nuuksiassa, missä osallistujia oli ihan mukavasti!

Ensi vuodelle on taas suunniteltu jos jotakin puuhaa.

Puukkopekka on luvannut junaila kauan puhutun talvitestin. Viedään porukka kelkoilla keskelle kairaa ja sieltä sitten pitäisi hiihtää pois ilman karttaa ja kompassia! Varustus tietenkin määritellään tarkasti, samoin eväät. Turvaryhmänä seuraa mukana pari kiltalaista, jotka tietävät missä mennään, mutta eivät ihan hetikään puutu asioiden kulkuun.

Keväällä kokoonnutaan Hämeeseen, allekirjoittanut on luvannut hoidella kevätkokouksen jossain Hämeenlinnan seudulla.

UT-kurssi pidetään samoilla tanhuvilla kuin viime kesänä, paikka osoittautui niin hyväksi, että kannattaa ilman muuta hyödyntää uudestaan. Vesa vetää!

Kuluneen syksyn meripelastautumiskurssille ei kiltakansa oikein syttynyt, mutta siitä huolimatta yritetään ensi vuonna uudestaan. Samoin jäätikkötur-

vallisuuskurssi on tarkoitus viritellä Okstindanille ensi syksynä. Kurssin yhteyteen on suunnitteilla aikaisemmin kurssin käyneille omatoiminen jäätikkövaellus, joka alkaisi päivän tiukalla intensiivikertauksella varsinaisen kurssin mukana. Sitten köysistö kuntoon ja menoksi. Yhteinen logistiikka helpottaa järjestelyjä ja pienentää kustannuksia.

Puukkopekka on luvannut jatkoa tuluskurssille: ensi syksynä päästään takomaan omat puukot!

Syyskokouksen on Tensu luvannut järjestää Teiskossa Tampereen takana. Eliikä nämä kun taas ovat kaikki pulkassa, niin istun toivottavasti tässä naputtamassa seuraavaa mylvähdystä.

Vaan sitä ennen, Kiitos kaikille Kiltalaisille ja toimintaamme tukeneille tahoille kuluneesta vuodesta, Rauhallista Joulun aikaa ja Hyvää Uuutta Vuotta!

Kiltavouti Pete

p.s. LAITAKAA VOUDILLE SÄHKÖPOSTIOSOITTEENNE!!

petri.heinonen@ymparisto.fi

Ulkoilun turvallisuuskurssi 2002

Ulkoilun turvallisuuskurssi 2002 järjestettiin 20.-28.07.2002 Savonlinna - Sulkava - Punkaharju -alueella. Kurssin kouluttajina toimivat Petri Heinonen ja Vesa Liukkonen. Kurssille osallistui kaksitoista henkilöä, kolme naista ja yhdeksän miestä. Kurssi alkoi lauantaina klo 14.00. Lauantaina iltapäivällä ja sunnuntaina aamupäivällä käsiteltiin kurssin teoriaosuus. Kurssin vaellusosuus alkoi sunnuntaina ja loppui lauantaina viikkoa myöhemmin. Vaelluksen jälkeen käytettiin vajaa vuorokausi palautumiseen ja lepoon sekä palautekeskusteluun. Kurssi päättyi sunnuntaina klo 12.00.

Aluksi

Muutamia viikkoja ennen kurssin alkua saapui lyhytsanainen kurssikirje, josta ilmeni ilmeni ainoastaan kurssin paikka ja alkamisaika sekä varusteluettelo. Vaellusosalta mukaan otettavien varusteiden luettelo oli seuraava. Ensiapuvälineet: Ensiside ja laastaria. Hygieniavälineet: Hammasharja ja hammastahna, WC-paperia ja terveysidetarvikkeet. Vaatetus: Lyhyet alushousut ja T-paita, pitkä kerrasto, pipo, hattu, huivi ja käsineet, villapaita tai fleece-pusero, retkeilypuku, retkeilyjalkineet, sukat ja saapassukat, sadeasu ja uimapuku. (Sadeasu vain, mikäli retkeilyasu ei ole vedenpitävää materiaalia. Ei sadeviittaa.) Muut varusteet: Lyijykynä, muistiinpanovihko, sprilliukoinen ohut tussi. Kamera saisi olla mukana omalla vastuulla. Tupakoiva henkilö sai oman harkintansa mukaan ottaa omaan käyttöönsä 10 kpl pikkusikareita tai 20 kpl savukkeita tai 40 g piipputupakkaa tai rasian nuuskaa.

Koulutus

Kurssin koulutustukikohtana toimi maalaistalon pihapiiri Kiviapajalla. Kurssilaisten joukossa oli kolme naista ja yhdeksän miestä ja ikäjakauma oli parista kymmenestä reiluun neljään kymmeneen. Kaikki olivat kotoisin hieman eri puolilta Suomea, koulutustausta oli kaiken kattava ja retkeilyyn liittyvä kokemuspohja varsin vaihteleva.

Pikaisen tutustumisen jälkeen alkoi kurssin koulutusosuus. Pitkälle yöhön saakka paneudumme selviytymiseen liittyviin fyysisiin ja psyykkisiin seikkoihin sekä kasvi- ja eläinoppiin. Tietoa tuli vajaassa puolessa vuorokaudessa enemmän kuin korvien väliin tuossa ajassa mitenkään mahtui. Onneksi saimme oleellisimmat tiedot tiivistelmänä paperille painetussa muodossa. Yön majoituimme puolijoukkueteltassa.

Aamulla saimme pikaisen annoksen koulutusta. Tämän jälkeen valmistauduimme vaellukselle luopumalla kaikesta ylimääräisestä varustuksesta ja rakentamalla tilapäiskantolaitteen.

Vaellusta varten saimme henkilökohtaisen selviytymispakkauksen. Selviytymispakkaus sisälsi seuraavat tarvikkeet: Noin puolen litran vetoinen kahvallinen alumiinirasia keittoastiaksi, jonka sisään oli pakattu erittäin ohut avaruuslakana majoitemateriaaliksi, kaksi litran vetoista muovipussia ja kaksi kahden litran vetoista muovipussia säilytyspusseiksi, kolme koukkua ja kaksi painoa sekä neljä metriä siimaa ongintaan ja kalanpyydyksiin, kolme metriä ohutta narua, puolitoista metriä rautalankaa, pieni pullo suolaa, muovipussiin pakattuna seitsemän hedelmäsokeritablettia ja muovipussiin pakattu tulitikkua. Selviytymispakkauksen lisäksi saimme kehnon oloisen puukon, joka viikon kuluessa osoittautui varsin käyttökelpoiseksi tehtävänsä.

Vaellus

Vaellukselle lähtiessä joukko jaettiin kouluttajien toimesta kolmen hengen toiminnallisiin ryhmiin. Kerran vuorokaudessa ryhmäjako toteutettiin kouluttajien toimesta uudelleen. Muutamia poikkeuksia lukuunottamatta ryhmät toimivat vaelluksen päivittäisissä tehtävissä itsenäisesti aina vuorokauden ajan. Alati muuttuva ryhmäjako oli koulutuksellisesti opettavainen ratkaisu ja tarjosi erinomaisen mahdollisuuden tutustua muihin kurssilaisiin.

Joka aamu ja ilta kokoonnuimme yhteen jakamaan kuluneen vuorokauden tuntemukset kaikkien kesken. Ryhmäjaon yhteydessä jaoimme kiitokset muille ryhmäläisille kuluvan vuorokauden toiminnasta. Suuret kiitokset pienistä asioista painuivat tiukimmin mieliin ja tavallisesti itsestään selvät asiat saivat arvoisensa huomion.

Viikon varrella kesä tarjosi tasapuolisen vaihtelevaa säätä. Vaellus alkoi sateessa ja päättyi auringon paisteeseen. Jokaiselle varmasti kävi selväksi, kuinka kylmää todellisuus on lämpimässäkkin, kun varusteet ovat vaillinaiset ja ravinto on vähissä.

Ruokavalio koostui valtaosin kaloista ja marjoista. Kalat olivat voittopuolisesti pieniä särkiä ja marjat mustikoita. Vaihtelua ravintoon toivat pienet ahvenet ja vadelmat. Onkimalla saimme kohtuullisen hyvin kaloja ja mustikoitakin oli

runsaasti. Ravinnon hankinta vei kaiken liikenevän ajan ja käytettävissä olevat voimavarat, mutta silti saalis oli tarpeeseen verrattuna keho. Muutaman vaellusvuorokauden jälkeen jokainen sai tuntea vähäisen ravinnon aiheuttamia oireita.

Saimme perehtyä luonnon muonan hankintaan monella tapaa. Käsitelimme kalojen, lintujen ja nisäkkäiden pyyntiä tilapäisvälinein sekä tutustuimme erilaisten kasvikunnan antimien hyväksikäyttöön. Valmistimme myös pettuleipää. Luonnon muonan hankinnan hankaluus ja lopputulos tulivat selväksi. Muonan ohella perehdyimme toki myös veden hankintaan ja puhdistukseen sekä rakensimme vedensuodattimen.

Vaikka merkittävin ravinto olikin varsin yksipuolista, saimme toki maistella erinäisiä luonnon tarjoamia herkuja. Alkumatkasta ryöstimme yhdessä jätesäkkiin muurahaispesää ja annoimme muurahaisten keräillä munakotelo talteen tarkoitusta varten varatun sadeviitan laskosten suojaan. Munat maistuivat hyvin niin raakana kuin paistettunakin. Eräs ryhmä pyydysti kyyn, josta saimme yhteisen käärmekeiton. Otus maistui sen verran omituiselle, että ruoasta riitti mainiosti kaikille. Jossakin vaiheessa löysimme tien vierestä mutakuopan, jossa kasvoi osmankäämejä. Kaivoimme lähes kaikki osmankäämit ylös ja leikkasimme sekä varren tyviosat että juuriversojen kärjet talteen. Harmiksemme kesä oli kuitenkin niin pitkällä, että vain mitättömän pieni osa saaliistamme oli syömäkelpoista. Sen verran saimme kuitenkin syödäksemme, että totesimme kasvin makoisaksi ravintokasviksi.

Useimpina öinä rakensimme ryhmäkohtaiset majoitteet avaruuslakanoista. Lähes poikkeuksetta rakennelmista muodostui laavaa muistuttavia sadesuojia. Loppuviikosta rakensimme vastaavat suojat kahta ryhmää varten. Toiseksi viimeisen vaellusyön kukin vietti yksin omalla tontillaan erossa muista ja majoite oli henkilökohtaisten mieltymysten mukainen. Viimeisen vaellusyön vietimme yhdessä ja rakensimme ylimääräisinä varusteina saamistamme kevytpeitteistä kodan.

Viikon aikana vaelsimme reilut kuusikymmentä kilometriä vaihtelevassa maastossa. Useimmiten reitillä oli metsäautotie, mutta toki saimme jonkin verran tarpoa myös maastossa. Ennen varsinaiselle vaellukselle lähtöä saimme hieman käytännön vesistö-koulutusta läheisellä hiekkarannalla. Vaihtelua tarjosivat reitin varrelle sattuneet pikkuruiset vesistöesteet, joita ylitimme uimalla, itse rakentamallamme lautalla ja kumiveneellä.

Vaelluksen aikana saimme reilusti monipuolista käytännön koulusta. Puhdetöinä teimme koko joukon tarpeellisia käyttöesineitä luonnonmateriaaleista. Tutustuimme auringon käyttöön kellona ja kompassina. Paneudumme luonnon sytykkeisiin ja tulen syyttämiseen tilapäisvälineillä. Tutustuimme myös hätämerkkeihin ja harjoittelimme merkinantopeilin ja radion käyttöä. Viimeisenä iltana oli hienoinen käytännön koe. Kunkin tuli hakea viidessätoista minuutissa viisitoista hyötykasvia ja kertoa mitä ne ovat ja kuinka niitä käytetään. Viimeisenä aamuna oli puolestaan teoriakoe. Ajatuksen juoksua koeteltiin joillakin oleellisimmilla selviytymistä koskettelevilla kysymyksillä.

Paluu sivistyksen pariin

Viimeisen vuorokauden vietimme pienoisesassa leirikeskuksesta mökkimajoituksessa. Saimme tehdä kaikkea sitä mitä toivoa saattoi - Sauna, syödä ja levätä.

Useimmilla paino oli pudonnut oletuksen mukaisesti noin yhden prosentin vuorokautta kohden. Poikkeamat olivat lähinnä suuremman painon pudotuksen suuntaan.

Viikon paaston jälkeen saimme juhlallisen aterian. Ateria noudatti pääpiirteisään samaa ruokavaliota kuin mihin olimme viikon aikana tottuneet, tosin hieman hienostuneemmassa muodossa ja runsaampana. Aterian lisäksi ei kukaan jälkiruokaa kaivannut päivän lukuunottamatta. Moni torkahteli jo ruokapöydässä.

Ilta kului kurssin tapahtumien loputtomassa kertauksessa. Ruhtinaalliset yönä mökin suojassa pehmoisella patjalla tuntuivat ansaitulta. Kenelläkään ei liene ollut suurempia vaikeuksia nukkua kuivassa ja lämpimässä. Olo tuntui uskottoman hyvältä.

Aamiaisen äärellä jatkoimme kuluneen viikon tuntemusten ja tapahtumien kertausta sekä jaoimme palautetta. Olipa antoisa ja opettavainen viikko.

Lopuksi

Saavuvin kurssille täysin tuntemattomien ihmisten joukkoon ja täysin tuntemattomien tapahtumien keskelle. Huomasin olevani joukossa, jossa asiat sujuivat kuin itsestään. Unohdin arjen ja ympäröivän maailman täydellisesti

ja tunsin vain luonnon ja ympäröivän todellisuuden ympärilläni. Minulla ei ollut huolta huomista. Elin tässä ja nyt.

Kiitos A-P:lle, J-P:lle, Janille, Jokelle, Joukolle, Juholle, Marikalle, Tonille, Tuomakselle, Sannalle ja Ullalle ikimuistoisesta viikosta. Kiitos Petelle ja Vesalle erinomaisesta koulutuksesta. Kiitos Luonnolle kaikesta siitä, mihin kukaan meistä ei voinut vaikuttaa.

Tässä ja nyt. Ari Alanne, 01.09.2002

Kilta-vyö

Kuvan mukainen **pronssinen VYÖSOLKI + nahkavyö** (tumman-ruskea). Ilmoita tilattaessa vyötärösi mitta.

Hinta: € 37,- + postitus € 4,30 (postiennakolla)

Tilaukset: Nalle Corander puh (09) 308 972 tai e-mail: b.corander@sp.partio.fi

Ensimmäinen teos lumikengistä suomeksi.

Mika Kalakosken kirjoittama ja Nalle Coranderin kuvittama, Lumikengät polku talviseen luontoon, perehdyttää niin lumikenkien historiaan, sopivien lumikenkien ja siteiden valintaan kuin lumikenkävällyn tekniikkaan, reitin suunnitteluun, turvallisuuskysymyksiin ja vaateeseen. Kirjassa on myös ohjeet lumikenkien valmistamiseksi. Sidottu, koko 130 x 175 mm, 91 sivua hinta € 9,60 + postitus € 4,30 (postiennakolla) tilaukset: Nalle Corander puh (09) 308 972 tai e-mail: b.corander@sp.partio.fi

Myydään:

Ylävuoristokengät Asolo AFS101 Carbonfiber, koko: 7½ (= naisten 39). Muovimonot jääautojen pikakiinnitysmahdollisuudella ja sisätöppösillä. Käyttämättömät tehtaalla paketissa. Hp: € 165,-. Juha Waara puh: 041-5604527.

SVARTISEN 2001

Alkusanat

Retki voidaan jakaa kolmeen osaan: suunnitteluun, toteutukseen ja muistelmiin. Tämä on lyhennelty muistelmä.

Vuosia olen ollut etäällä Killan toiminnasta, ainoana yhteytenäni ajoittain postiluukusta kolahtava mainio "News". Perhe-elämä on vaatinut uhrinsa. Nyt erottuani on aikaa vapautunut harrasteillekin ja päätin lähteä Killan kurssille Svartisenin jäätikölle.

Lisäksi muistin olevani Killan Kunniajäsen. Jopa velvollisuuteni oli siis tarkastaa Killan rivit; eihän meikäläinen missä tahansa retkupuorukassa voi hengaila. On selvää että tällainen tarkastus voidaan suorittaa vain kentällä.

Lähtö

Ilmoitin itseni matkalle mukaan hyvissä ajoin ennen vappua. Pitkään ei kuulunut mitään ja jo luulin ettei kai koko matkaa tulekaan. Haa! Jätkät jänistää, ei uskalla ja lähtijöitä ei olekaan! Mutta sitten yks'kaks' tulikin ilmoitus ja kiire.

Kahden muuton jäljiltä ei retkivarusteita tahtonut löytyä mistään. Kävin jopa retkeilytarvikeliikkeessä, totesin että kylläpä on kallista. Vanhat monet oli loppuun käytetyt joten uudet oli pakko hankkia. Onneksi löysin mieluiset ½-hintaan! Huomasin, että miestä joka kyselee säärystimä elokuussa pidetään vähintään pöpinä. Välineet onneksi löytyivät ja päätin tukeutua näihin vanhoihin ja hyväksi todettuihin. Ja mitä ei löytynyt, rakentelin itse - siinäpä vasta retkeilyn suola! Matkamuonat valitsin mainion "Kulurin keittokirjan" (Aaltonen&Arkko) ohjeiden mukaisesti.

Matkaan varasin vain 2'500mk - onhan Kilta ihan survival. Ennen lähtöä jouduin kuitenkin tästä hassaamaan rahaa jäähakkuun, sillä aivan viime tingassa totesin vanhassa hakussa oudon hiushalkeaman. Onneksi Turusta löytyi yksi. Lisäksi uskollisen koirani hoidon maksoin etukäteen.

Kokoonnuimme 1.9.2001 Vaasassa, suuren Christer Bouchtin kotikaupungissa, josta ylitimme lautalla Merenkurkun.

Ruotsissa 7 kiltalaisen matka taittui rivakasti kahdella autolla pitkin "Sinistä tietä" (Blå Vägen eli E12). Se halkoo Söderbottenin poronhoitoaluetta. Ruotsissahan "Lappi" ulottuu etelämmäksi kuin Suomessa.

Tärnabyin Statoililla tankkasimme piripintaan, sillä polttoaine on kuulemma kallista Norjassa. Tällä huoltoasemalla oli myös myynnissä laaja valikoima laadukkaita retkeilyvälineitä alehinnoin! Joku osti villasukat 35 markalla.

Hemavan'issa pysähdyimme aistikkaaseen vanhaan Sanninggården -nimiseen kievariin kahville. Tien toisella puolella oli autiotalo, jossa varattomat matkamiehet kuulemma saavat nukkua ilmaiseksi. Kannattaa kuitenkin ensin ilmoittautua majatalon reseptiiniin.

Iltahämärässä saavuimme Norjaan. Jotenkin tuli mielikuva, että retkikuntamme olisi ollut eksyksissä, ja pystytimme leirin pikkutien laitaan. Kuusissa oli runsaasti naavaa.

Jäätikkö

Jäätikkö on vuoristojen tai napaseutujen pysyvä jääkasauma. Niitä on kaikkialla lumirajan sisäpuolella, siis alueilla, missä kesän keskilämpö on siksi alhainen ja talvella lumentulo niin runsas, että talven lumesta osa jää kesällä sulamatta. Lunta kasautuu vuodesta toiseen. Se muuttuu suojaillain ja pakkasten vaihdellaan firniksi eli lumijääksi ja vihdoin karkearakeiseksi jäätikköjääksi, jota myös erotukseksi vesiäkattavasta jäästä kutsutaan myös maajääksi.

Jäätiköitä on kaikilla leveysasteilla, enemmän luonnollisesti napaseuduilla, missä lumiraja alenee lähelle merenpintaa, kun taas päiväntasaajan seuduissa ainoastaan n. 4'500 metriä korkeammilla vuorilla.

Euroopassa jäätiköitä löytyy Huippuvuorilla, Skandinavian tuntureilla, Islannissa, Alpeilla, Pyreneillä ja Karpaateilla. Muissa maanosissa erikoisen suuria jäätiköitä on mm. Himalajalla, Karakorumilla, Alaskassa ja Patagonian Andeilla.

Napaseutujen suunnattoman laajoja jäätiköitä kutsutaan manner- eli sisämaanjäätiköiksi. Antarktisen mantereen jäätikkö on n. 8 miljoonaa km². Yhteensä maapallon jäätikköalueiden pinta-ala on 7,4% mantereiden pinnasta. Jäätiköt eivät saata kasvaa korkeutta rajattomasti, sillä jää on siksi plastillista, että se nesteen tavoin alkaa valua kaikkiin suuntiin. Vuoristojen jäämassat pusertuvat laaksoihin ja liukuvat niitä alaspäin jäävirtoina. Mannerjäätikössä plastinen liikunta käy keskuksesta kaikkiin suuntiin.

Jäävirtain liike on hyvin erilainen, vaihdellen mm. ilmanalan, laskeutuman ja jäämassan suuruuden mukaan. Grönlannissa jäävirrat liikkuvat 2-6 m/vrk, Norjassa taas 0,05-0,1 m/vrk, jotkin tosin jopa 2 m/vrk. Ne siis jatkuvasti muuttuvat vuodesta toiseen. Tämä tarkoittaa: eilisen turvallinen reitti ei ehkä ole sitä enää tänään.

Jäätikköä on kaunis katsella, mutta se voi olla petollinen:

Railot ovat jään halkeamia. Ne voivat olla useita metrejä leveitä ja 30-40 metriä syviä. Ne ovat usein lumen peittämiä ja siksi lumiset alueet voivat olla vaarallisimpia.

Jäävyöryt ovat todennäköisimpiä silloin kun jäätikkö vaikuttaa "roikkuvan" jyrkällä vuoren rinteellä tai milloin itse jäätikön pinta on jyrkkä.

Jäätikkö poikii eli se yllättäin halkeaa ja siitä irtoaa lohkaraita.

Jäätikön reunalla kohtasimme myös jättimäisiä, jäisiä "hiidenkirnuja" eli mouloneita, jotka keräävät jäätikön pinnalta sulamisvettä johtaen sen jäänalasiin sulavesikatakombelihin. Retkeläiset kertoivat legendan kuinka pieni suloinen helsinkiläistytty kumisaappaissaan liukastui ja liukui tuollaiseen helvetinkintaan ja että hänen tunnistamaton ruumiinsa löydettiin jokunen päivä sen jälkeen laakson sulavesivirrasta.

Norjan Svartisen on Euroopan vanhin jäätikkö. Se on jääkauden jäännös, yli 20'000 vuotta vanha. Sen jäämassa on paksuimmillaan n. 600 metriä. Se on jakautunut läntiseen ja itäiseen osaan, joita rajoittaa kesäisin viheriöivä mutta vaikeakulkuinen laakso. Jäätikön keskikorkeus lienee n. 1200 m merenpin-

nasta; korkein kohta Snötinden 1594 m. Svartisen sijaitsee napapiirin korkeudella, Mo i Ranasta hiikun pohjoiseen.

Matkan aikana Pete esitti mielenkiintoisen ajatuksen siitä että Svartisenin jäätikkö itse asiassa lepäisikin hydraulisella petillä. Kohdatessaan sitä kantavan maankuoren tuo jäämassa aiheuttaisi valtavan paineen jossa sen pohjalla oleva jää sulaisi miinusasteiseksi vedeksi. Kotiin päästyäni tutkin tämän väittämän ja kyllähän Pete aivan oikeassa oli.

Mika taas tiesi kertoa, että ilmaston lämmitessä pallon napojen jäämassa kasvaa, koska sataa enemmän.

Svartisenillä eivät kännykät toimi, GPS-tarkentimet menettävät merkityksensä ja retkikunta saa olla vain oman onnensa varassa.

Engabreenin leiri

Aamulla jatkoimme matkaa Engabreenin jäävirralle, josta Petterin tiedustelun mukaan olisi mahdollista nousta jäätikölle. Matka kesti koko päivän, sillä Norjassa on ajan ja matkan suhde erilainen kuin Suomessa. Käytimme mm. kahta autolauttaa. Killan tyyliin keskusteltiin mm. tulusrautojen sopivasta hinnasta.

Jätimme autot ja ylitimme viimeisen vuonon veneellä. Tallustelimme Engabreenin jäävirran kupeeseen. Siinä oli toisella kädellä Atlantin valtameri ja toisella alkoi jäätikkö. Olipa ihana leirin paikka!

Tässä oli hyvä mahdollisuus nyt tehdä havaintoja muista Kiltalaisista sekä vakoilla muiden erävarusteita.

Niko oli porukan nuorin, 22v, Pete vanhin 49v, ja keski-ikä yli 30 v. Kurssin johtajana toimi Harri, eräs Suomen etevämpiä karatemiehiä. Oppaanamme ja kouluttajanamme oli Petter Reuter, sangen pätevä mies. Ehkäpä hän joskus läpäisee UT-kurssin ja pääsee Kiltamme!

Ainoa ennestäni minulle tuttu oli Mika, joka pojankolppina vuonna 1985 oli suorittanut UT-kurssin kanssani.

Muonaparini oli teräksenluja Puukko-Pekka, mitään-pelkäämätön IFOR-mies. Häneltä ei jutut loppuneet, joten aikani kului rattoisasti.

Moni oli tehnyt ilmeisen rahakkaita hankintoja juuri tätä retkeä varten - sen näki uutuuttaan kiiltävistä välineistä. Aivan erikoista mielihyvää koin kuitenkin nähdessäni Peten kuluneen, mustan kiipeilykypärän, sillä sitä somistivat Laguksen nuolet.

Ennen nukkumista kävin juomassa vettä joka oli ehkä ollut jäässä jääkaudesta asti. Se oli vihertävänharmaata ja mineraalista ja maistui erilaiselta!

Jäärauta irtoaa

Seuraavana aamuna lähdimme tiedusteluretkelle Engabreenille. Harjoittelimme kalliokävelyä. Jyrkillä, liukkailla ja vaikeakulkuisilla silokallioilla vaeltaminen on nimittäin retkeilyn oma lajinsa. Kiinnitimme jääraudat ja nousimme jäälle, jossa kertosimme jääraudakävelyä. Sekin on trekkailun oma lajinsa. Siinä yllättäin vasen jalkani lipesi, tein nopeasti hakkujarrutuksen, jotten liukuisi ties-minne-surkeuteen. Sitten huomasin jääraudan irronneen. Niinpä niin, uusiin monoihini olin ujuttanut vanhat piikit. Tietenkin nahkamonot

alkoivat "elää" ja tässä tulos. Kaikille on kai käynyt niin, että kotokeittiössä hyväksi todettu ei sitten maastossa toimikaan! Olin kyllä varautunut tähänkin ylimääräisillä sidontahihnoilla. Mutta kävi niin, että Nikon muovihokkareihin jääraudat sopivat suoraan ja päinvastoin, joten vaihdoin. Näistä kunnan piikeistä hän olikin sitten niin mielissään että käytti niitä koko loppu matkan. Noustuamme Engabreenia noin 400m korkeuteen huomasimme että sitä kautta olisi nyt hankalaa nousta ylös ja päätimme yrittää nousua laakson vastakkaiselta vuorelta, vaikka se edellyttikin yli 1000 metrin tiukkaa nousua. Palasimme leirille, pakkasimme varusteemme ja lähdimme eteenpäin.

1100m korkeutta

Olin siis joutunut Killan extreme-porukan matkaan. Tämä pieni vanteraa sopulilauma lähti nousemaan tuota jyrkkää rinnettä ylös. Pidimme ripeää vauhtia jotta ennen pimeän tuloa ehtisimme paikkaan, jonne ehkä olisi mahdollista pystyttää leiri. Hikeä virtasi reilusti. Flunssa painoi päälle. Ruumistani ei sinänsä väsyttänyt, vaan kävi hengen päälle. Tilannetta ei yhtään auttanut kun jo yli viikon "lukossa" olleet korvani yllättäen "aukenivat" niin että sain kuulla oman läähätykseni kuin megafoonista. Vähän väliä huutelin Puuko-Pekalle: "Mikä on korkeus?". "170...210...240..." hän vastaili matkan edetessä. Pekka oli nimittäin saanut yllätysmunasta korkeusmittarikelon. Jokainen noustu metri antoi minulle uusia voimia, tietoisuuden siitä että matka taittuu. 280 metrissä pidimme tauon. Ryhmä päätti helpottaa kärsimyksiäni. Joku otti makuualustan, toinen taas telttatangot jne. Parien kiloa kuormastani jaettiin näin ja loppumatka oli heti helpompi.

Porukka tietenkin luuli että näin pyrin kartoittamaan yhteistoimintakykyä. Asia ei kuitenkaan näin ollut; vaan todellakin sain todellisen hengenahdistuksen: en ole huippukuntoinen suunnistusmestari, ja tietysti flunssaviruksellakin oli asiansa.

Varustukseni olivat mielestäni parhaat, ehkä vanhakantaiset, mutta monilla matkoilla hyväksi todetut, joten niitä ei sovi moittiminen.

510 metrissä oli harvan "heinikon" peittämä kivikkoinen tasanne, johon majoittauduimme. Kokosin teltan ja Pekka teki sapuskat. Petteri tarjosi korkillisen whiskyä, josta kiitin ylistämällä häntä "taivaan enkeliksi". Viereeni makuupussiin otin hikiset villakerrastoni, josta ne aamulla puin ylleni kuivina ja lämpiminä.

Maitojuna

Aamulla matka jatkui edelleen ylös. Nyt maasto oli helpompaa ja loivempaa eikä kasvillisuus enää hidastanut matkaamme. 770 metrissä pidimme lepotaun. Mutta taas olin yhtä hengästynyt kuin eilenkin. Yllättäin Petteri ehkä vähän tylysti ilmoitti että minä lähtisin nyt Mikan kanssa alas.

En vastustellut, koska:

- Retkikunnan aikataulu oli tiukka ja tiesin hidastavani sitä

- Retkikunnan johtajaa tulee aina kuuleminen - hyvässä tai pahassa - vain näin pystyy retkikunta toimimaan

- Ymmärsin minulla vielä olevan vaelluksen onnistumiselle erittäin tärkeän tehtävän: autojen siirtämisen, ja Petterikin sen jo varmasti aavisti
- Itse olisin Petterinä toiminut samoin.

Sovittiin kohtaamispaikka, Petteri syytti Mikalle tuhottoman määrän kruunuja matkan evääksi ja kun Mika sanoi "että jos"... niin tuli lisää kruunuja. Whiskypullostaan hän ei kuitenkaan luopunut. Niinpä niin: hiellä kannetun tavarantoiminnan arvo on sen painossa ja paikassa missä rahalla ei ole käyttöä ei seteleilläkään ole arvoa.

Retkikunta jatkoi matkaansa ylös ja jäimme Mikan kanssa kahden. Kaikki oli tapahtunut nopeasti ja olimme hetken hiljaa ja tyrmistyneitä kohtaloomme. Mikäli ystäväni Hannibal olisi ollut mukana, olisi hän varmasti todennut: "*Sic transit gloria mundi*".

Mika oli jo vuosia suunnitellut Svartisenin jäätikkövaellusta ja oli tämän vaelluksen "isä". Nyt, olleessaan askeleen päässä tavoitteestaan, hän luopui siitä minun ja retkikuntamme hyväksi. Sellainen teko vaatii särmää ja todellista sankaruutta.

En voi kieltää ettenkö olisi tuntenut syyllisyyttä.

Mutta retkikunta on retkikunta ja hengenahdistus on niitä pienimpiä vastoinkäymisiä joita näissä oloissa voi kohdata. Olen iloinen että kenellekään ei käynyt pahemmin.

Pidimme siis hiljaisen hetken, samalla keräten itseemme sitä jota kutsutaan sisuksi.

Päätimme Mikan kanssa jatkaa porukan perässä ylös autiomajalle, joka jo näkyi pienenä pisteenä vuoren laella. Nyt sain vaeltaa omaa tuttua vauhtiani eikä enää heikottanut.

300 metrin jälkeen saavutimme muut majalla vain n. 30min heistä jäljessä. Siellä he jäätikön reunalla jo valmistelivat lähtöään, kertoivat solmuja ja köysitekniikoita. Parin-kolmen tunnin valmistelujen jälkeen he olivat valmiit jatkamaan matkaansa.

Haikein ilmeinen katsoimme majan pihalta kuinka kaksi köysistöä hitaasti katosivat jäätikön horisonttiin...

DNT-maja

Autiomaja oli niin ylellinen, että emme jaksaneet vastustaa houkutusta yöpyä siellä. Ja mitä järkeä olisikaan ollut palata alas yötä vasten - tuossa kauniissa mutta kavalassa maastossa? Leiripaikka nimitäin vaatii parin neliön tasaisen alan ja sellaista ei ollut lähimainkaan...

Sen pihalta (jos nyt äkkijyrkkää kivikkoarinerinnettä voi pihaksi kutsua) aukeni paratiisimaiset näkymät. Upeat Norjan tunturit, Svartisenin mahtava jäätikkö, ja Pohjois-Atlantin valtameri kimalteli kauniina. Auringonlasku oli mahtava. Majan seinät oli koristeltu jäätikköaiheisilla tauluilla sekä menneiden aikojen jäähakuilla ja -raudoilla... Norjankielistä lukemistoa oli runsaasti. Valot toimivat aurinkokennolla. Kaasutoiminen keittiö, jossa oli parempia kattiloita ja lautasia enemmän kuin kotonani. Kamina soi lämmön ja koivuhalkoa oli yllin kyllin poltettavaksi. Olipa jopa muonaakin tarjolla. Tämä majahan oli luxushotelli! Majan ylläpidosta vastasi DTN sekä Norjan armeija, jolla majan

yhteydessä oli myös moottorikelkalla varustettu pelastustukikohta sekä helikopteritasanne.

Kahvitauksi sinne piipahti pari norjalaista evankelistaa, jotka olivat siellä ihailemassa Jumalan luomaa. Mikaa harmitti kun he heittelivät rinteiltä kivenmurikoilta.

Muutaman kymmenkruunun yöpymismaksun saattoi maksaa jälkikäteen pankkiin.

Norjaan matkalle aikovien kannattaa harkita liittymistä DNT:hen, sillä jäsenillä on käytössään 360 autiomökkiä ja paljon muuta.

Lisätietoja saa: Den Norske Turistforening, Pb 7 Sentrum, N-0101 Oslo tai: www.turistforening.no

Paluumatka alkaa

Alastulo on usein vaikeampaa kuin nousu. Tämä sääntö kait pätee kaikkeen elämään. Söimme hyvän aamupalan ja lähdimme alas. Meidät oli jätetty kaksin porukasta tuntemattomille ja kavalille Norjan tuntureille. Taidokkaasti kuin alppikauris Mika hyppeli vaikeassa maastossa. Sen sijaan että olisi purkanut pettymystään minuun, hän virkisti mieltäni kertoilemalla suurista seikkailuistaan sekä ihanista naisista. Välipalaksi poimimme maukasta haproa (fjällsyra). Matkan kasvusto-osuudella, savimaassa jouduimme tekemään jopa kymmenmetrisiä "luisuja", joissa kaatuminen olisi voinut aiheuttaa vakavankin tapaturman. Oli vain taiteiltava pystyssä. Kilometrin jyrkkä alastulo keräsi kuitenkin maitohappoa reisiini. Aivan viimeisillä kallioilla ne olivat niin väsyneet, etten pystynyt enää suuntimaan askeltani tarkasti. Pahimmat paikat kuljin takaperin, mikä tuntui varmemmalle. Onneksi sinä päivänä ei satanut ja kallio oli kuiva! Laaksossa tasamaalla taas askel kulki ja teimme leirin kauniille paikalle riippusillan viereen, lehmilaitumelle.

Aamulla ylitimme vuonon autoillemme, ja siitä jatkoimme poroja, rasvahäntä-lampaita ja sopuleita taidokkaasti väistellen, käyttäen kahta autolauttaa, sovittuun kohtaamispaikkaan. Olivatpa metsurit kaataneet puunkin tielle eräässä paikassa. Matkaa kertyi auton mittariin n. 200km ja se kesti 7 tuntia. Norjassa autoilu on todella ajakasta.

Duutsonien paluu

Olimme tapaamispaikalla hyvissä ajoin. Iltapäivällä kello 3 maissa extreme duutsonit saapuivat kohtauspaikalle, jotensakin märkinä ja väsähtäneen näköisinä, mutta ilmeisen iloisina siitä että olivat löytäneet meidät ja autot. Joku kaatoi muovimonoistaan ainakin litran vettä.

Jäätiköllä oli ollut ajoittain sakea sumu, ajoittain auringonpilke. Yöllä tuuli oli ollut sellainen, että oli ollut parhaaksi kiinnittää reppu jääruuvilla, jottei se katoaisi taivaan avaruuteen. Raitoja oli vain muutama pieni, yksi isompi ylitettiin lumisiltaa pitkin. Sain käsityksen että itse jäätikön ylitys oli verrattain helppo. Öitä jäätiköllä oli vietetty kaksi. Porukan koettelemukset alkoivat vasta laaksossa: oli ylitettävä joki, jossa oli käsittämättömän voimakas vesivirtaama. Pekka vei joukon riskeimpänä köyden yli raivoisan virran.

Tämän jälkeen kaikki yksitellen ylittivät sen kastellen itsensä jäävedessä perusteellisesti. Lisäksi laakso oli ollut erittäin vaikeakulkuinen ja kiukkaiset sopulit olivat ahdistelleet duutsoneita.

Siitä, mitä jäätiköllä tapahtui, kirjoitti Mirja Newsissä N:ro 2/2001.

Mielessäni viivähti kauhea ajatus: Mikäli minä ja Mika emme olisi ennalta tuoneet tänne autoja, olisiko retkikunnan aikataulu romuttunut: 7 tuntia suuntaan ynnä 7 takaisin? Olisivatko autolautat kulkeneet yöllä? Taisimme Mikan kanssa tahtomattamme pelastaa retkikunnan aikataulun ja näin varmaan oli Petterikin tämän asian suunnitellut.

Ajoimme Mo i Ranan matkustajakotiin, jossa pääsimme suihkuun ja edelleen ravintolaan. Itse menin jo aikaisin nukkumaan - olihan huomenna kyydittävä porukkaa ja ajettava aina Suomen Turkuun asti. Pojat olivat kuitenkin löytäneet kapakan, jossa oli paikallisia naisia ja tulivat majataloon vasta aamuksi.

Mo i Ranassa oli kiva käyskennellä, sillä siellä varttui nuoruuteni rakkaus, Efeline. Mo i Rana oli merkittävä keskus yli sata vuotta sitten, sillä siellä eli ja vaikutti merkittävä liikemies, Norjan kansan rakastama L.A. Meyer.

Paluumatkalla kuulimme Vaasan lautalla Speden kuolemasta ja kotonani juuri retkireppuani purkaessani näin televisiosta WTC-tornien romahtavan.

Yhteenvedo

Tein siis "kenttätarkastuksen". Ja olipa todella hauska tavata Killan uusia jehuja! Kukin mukana ollut edusti ehdotonta tieto-taito-osaamista. Vahva Kiltahenki yhdistyi. Tällaisella ryhmällä on kyky selviytyä.

Jälkiviisautena voisi todeta aikataulun olleen liian tiukka, viikko tällaiselle matkalle on vähän. Mutta sitä ei voitu ennustaa sillä kukaan ei ollut aiemmin käynyt Svartisenillä.

Norjalaiset paikalliskartat olivat minulle uusi tuttavuus - minähän käytän tunnetusti Valittujen Palojen maailmankartastoa. Nimittäin muutama hassu korkeusviiva saattaa merkitä täydellistä äkkijyrkännettä!

Killan ansioituneille "isille" voin kertoa että ei ole omenat kauas puusta pudonneet! 26-vuotiaalla Killallamme on vankka toimintaperä ja tulevaisuus. Uudemmille jäsenille lähetän viestin: reippaasti vaan mukaan toimintaan! Kilta on myös Sinun Kiltasi!

Kilta on valtakunnallinen ja sen jäsenet ovat levittäytyneet ympäri Suomen. Yhteyden-pitovälineenä News on siis merkittävä. Lehden jutut ovat aina olleet mainiota, mutta toivoisin kuitenkin laajapohjaisempaa sisältöä eli sitä että useammat Kiltalaiset kirjoittaisivat. Kaikilla meillä on varmasti ainakin yksi tarina, joista tämä oli yksi.

Juha Waara